

Μετασχηματισμὸς ονόματος.

Οὐ πολλάπλασιαςέον πέραν τὸ δέοντος τὰ μετασχηματίματα τῶν ὀνομάτων, ἐδέμην τῶν κατηγορημάτων, ὥσπερ ἐν τισιν ἀσιανῶν γλώσσαις· συντέμνεται μὲν γὰρ ἔτος ὁ λόγος· ἀλλὰ τὸ ἐκ τὸς συντόμως καλὸν, ἢξινόν αντισηκώσαι τὸ ἐκ τέτος κακόν· καὶ τὸ εὔκολον ἐν γλώσσῃ πάντων ἐσὶ προτιμητέον· ἐδὲ μὴν αὐτὶς ἀμετασχημάτισα ἐᾶν τὰ ὄνόματα, καὶ τὰ τέτων κατηγορήματα, ὥσπερ ἐν τισι γλώσσαις ὁρῶμεν· καύτη γὰρ ἔτω καὶ ἐκλελυμένη καὶ ἀνασευρμένη ἡ λέξις. Καλὸν δὲν καὶ τὸ ἐκλελυμένον ἐᾶν, καὶ τὸ λιαν συνεσφιγμένον ἀποφείγειν, μέσην ὅδὸν βαδίζοντας. Εἰσωσαν δὲν ἀνεξαιρέτως πάντη μετασχηματισικοὶ τύποι, οἱ τρεῖς μετασχηματισμοὶ τῶν τριῶν κατηγορημάτων, τῶν, προσδιορίσεως ἐνεκα, προ τῶν αἰσθητῶν καὶ τῶν λοιπῶν αὐτοῖς κατηγορημάτων, τιθεμένων, καὶ ἀναλόγως καὶ ἐτέρων, καὶθ' ἐς αὐτηρῶς, ἀνεξαιρέτως πᾶντα τὰ κυρίως ὄνόματα καὶ τὰ καταχρησικῶς ὄνόματα μετασχηματισθῆσονται.

Μετασχηματισικοὶ τύποι.

Ενικῶς.

θι

θυ

θιό

Ενικῶς.

θο, δ.

θε, τᾶ.

θέι, τόν.

Ενικῶς.

θα,

θάγ,

θιά,

Ε.Υ.Δ. τῆς Κ.Τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ²⁰⁶⁵ τῆς
τη^η.

<i>Πληθυντικῶς.</i>	<i>Πληθυντικῶς.</i>	<i>Πληθυντικῶς.</i>
<i>θίν.</i>	<i>θέι,</i> <i>οἰ.</i>	<i>θάι,</i> <i>αι.</i>
<i>θέν.</i>	<i>θέι,</i> <i>τῶν.</i>	<i>θόγ,</i> <i>τῶν.</i>
<i>θιόι.</i>	<i>θέγ,</i> <i>τέσ.</i>	<i>θιάι,</i> <i>τάς.</i>

Κατὰ τὸν πρῶτον τύπον μετασχηματίζονται πᾶντα, οἷς χρώμεναι προσδιωρισμένως ἢ μὴ, ἀπλῶς, μὴ συνεμφαίνοντες γένος· ἔτι δὲ καὶ τὰ προσωπικὰ κατηγορίματα, τὰ ἐπὶ ἀνθρώπων ἀεὶ λεγόμενα, καὶ τινα ἔτερα, ὡς συνεμφαίνοντα τὸ γένος ἄμια λεγόμενα, καὶ τότε ἔτεκα, μετασχηματίζεοθαι εἰς γένες δῆλωσιν, μὴ δεύμενα. Κατὰ τὸν δεύτερον τύπον ἔτι τὸν τύπον μόνον μετασχηματίζομεν καὶ πᾶντα τὰ τε τρίτα νομός καὶ τὰ τῶν παραπτημάτων αὐτῶν, καὶ τὰ ἀφηρημένα· καὶ ἐνὶ λόγῳ, ὅσα τὸ φυσικὸν γένες ἀμέτοχα· γελοῖον γάρ ὁ κύκλος λέγειν, ή παραβολὴ, ή θύρα, καὶ τὰ ἔτέρους εἰπάσσων, διῶν δίκην ἐπομένες. Κατὰ τὸν δεύτερον τύπον ἢ τὸν τρίτον μετασχηματίζομεν τὰ αἰσθητὰ καὶ τὰ κατηγορέμενα, μόνον ηνίκα ἀν τὸ ἀρσενικὸν ἢ τὸ θηλυκὸν γένος δηλῶσαι βαλάμεθα.

<i>ἀπλῶς.</i>	<i>βεθ,</i>	<i>ἀνθρώπς.</i>
<i>βεθ,</i>	<i>ἄνθρωπος.</i>	<i>βεθέι,</i>
<i>βεθγ,</i>	<i>ἀνθρώπ.</i>	<i>βεθόι,</i>
<i>βεθιό,</i>	<i>ἄνθρωπον.</i>	<i>βεθέι,</i>
<i>βεθί,</i>	<i>ἄνθρωποι.</i>	<i>βεθεγ,</i>
<i>βεθγί,</i>	<i>ἀνθρώπων.</i>	<i>ἀνθρώπες.</i>
<i>βεθιόι,</i>	<i>ἀνθρώπες.</i>	<i>θηλυκῶς.</i>
		<i>βεθα,</i> <i>ἄνθρωπος (ή).</i>
		<i>βεθάγ,</i> <i>ἀνθρώπ.</i>
<i>ἀρσενικῶς.</i>		
<i>βεθο,</i>	<i>ἄνθρωπος (ό).</i>	<i>ἄνθρωπον.</i>

βεθάι, ἄνθρωποι (αἱ). βεθιάι, ἄνθρώπαι.
βεθόγ, ἄνθρώπων.

Τὰ πρῶτα ἐν τοῖς ἑνίκοις καὶ πληθυντικοῖς
οχηματίσματα, τὰ βεθ, βεθο, βεθα, καὶ τὰ βε-
θύ, βεθόι, βεθάι, δηλῶσιν ἐν τῇ συντάξει τὴν
βάσιν τῆς κατισάσεως ἀπολύτως καὶ ἀναφορικῶς
ἐνίστε. ὡς θι. βεθ τοῦ, τος, τοή, τοο, τονι, βετονι.
Τὰ δεύτερα, κτησιν ἀσὶ, καὶ κτησιν μόνως· (πα-
ρεμπίπτει γαρ καὶ γράμφοι καὶ λαλῖσι καὶ διαλε-
γομένοις συγχρά αὖτη ἡπερίσασις), ὡς θι τον θυ
βεθγ· τὰ τρίτα δηλῶσι τὰς λοιπὰς περιεσάσις, οὐ
μόνα ἢ παραμετατιθέμενα προθετικοῖς μορίοις,
ἀπεράντε καὶ ἀνεξαιρέτως τάτοις μόνοις τοῖς μετα-
οχηματίσμασι συντάσσονται.

Ο πρῶτος μεταοχηματισμὸς δηλοῖ τὸ ζῶον ἀ-
πλῶς, ἔντε ἀρσενικὸν η̄, ἔντε θηλυκόν· ἐ γάρ
γένεσις ἐνταῦθα λόγος· ἀλλ' ἀπλῶς ἄνθρώπε· ὁ
δεύτερος μεταοχηματισμὸς δηλοῖ τὸ ἀρσενικὸν,
η̄νίκαι ἀν ἐχ ἀπλῶς λόγος ἄνθρώπες η̄, ἀλλ. ἐ τὸ ἄν-
θρώπε· καὶ ὁ τρίτος ἐμφαίνει τὸ θηλυκόν· παρο-
μοίως καὶ μετὰ τὴν προσδιοριζικὴν κατηγορίματος
τὸ θι, θίτι βεθίνι λέγοντες, προσδιορίζομεν τὰ ζῶα
ἀπλῶς τὰ ὅτις ὄνομαζόμενα, ἔντε ἀρσενικὰ ὄσιν,
ἔντε θηλυκὰ, ὥστερ λέγομεν καὶ αἰνιδωρεικῶς,
τὰ πρόβατα, τὰ βόειδα, τὰ βεβάλια· ἐδεὶς γάρ
λόγος ἐνταῦθα γένεσις· λέγοντες δὲ θόι βεθόι, καὶ
θάι βεθάι, πρὸς τῷ ζῶῳ, προσδιορίζομεν καὶ τὸ
γένος, καὶ ἐννοῦμεν, τέττη μὲν τὰς ἄνθρώπες,
ἐκείνῳ δὲ, τὰς ἄνθρώπως· ζεγί λέγοντες, ἐννοῦ-
μεν πρόβατα· ζεγόι, κριδές, καὶ ζεγάι, θηλυκάς
ριας, καὶ τ. Πρὸς τῶν ἐρμαφροδίτων φυτῶν τι-

Θεται δέ το θι προσδιοριζικὸν κατηγόρημα· πρὸς τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν, τίθεται μέν τὸ θι ὡς καὶ πρὸς τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ζώων· τίθεται δὲ καὶ τὸ θι πρὸς τῶν ἀρσενικῶν, καὶ τὸ θι πρὸς τῶν θηλυκῶν, ήνīκα ἀν βιβλώμενα προσδιορίσαι τὸ γένος. Πρὸς τῶν ἀγέων, καὶ πρὸς πάντων τῶν αὐχηρημένων, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, πρὸς πάντων τῶν μήτε ἀρσενικῶν φύσει, μήτε θηλυκῶν ὄντων, τίθεται δέ το μὴ προσδιορίζον γένος κατηγόρημα τὸ θι· τίθεται δὲ τὸ θι καὶ πρὸς τῶν λέξεων τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ζώων καὶ πάσης ὅποιασδήν λέξεως, ἐπειδὴν ἐπεροῦόν τι διὰ τῶν λέξεων σημάνει βιβλώμενα· ὥσπερ ποιῶμεν καὶ ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς διαλέκτοις, τὸ ἄνθρωπος λέγοντες, τὸ γυνὴ, τὸ τύπτω, τὸ ἄνθρωποι, τὸ τύπτει καὶ τ. καὶ αἱ γλῶσσαι, αἱς ἔλλεπει τὰ προσδιοριζικὰ κατηγορέμενα, ἀκμὴν καὶ ἐκεῖναι, αἱς τὸ ἀνεμφαντικὸν τὸ γένες δὲ πρόσεξει, τὸ προτερήματος τέτοιος ζέρονται. Ωνομάσθω τὸ θι, εἰδοκεῖ, καὶ ἀπαρέμφατον, η ἀπαρεμφαντικὸν κατηγόρημα, ὡς μὴ παρεμφαῖνον γένος.

Παράγωγα ἀπὸ ὁμοάτων.

Αἱ δράσεις τὸ ἐν ἡμῖν ἄρχοντος ποικίλλονται ἔτι πολυτρόπως ὡς πρὸς τὰς διαθέσεις, καὶ ἐπομένως καὶ τὰ σημεῖα αὐτῶν αἱ λέξεις· η γὰρ δὲν ἡμῖν ἄρχων θεωρεῖ τὸ αἰσθητὸν μετὰ τῆς καταξένεως· καὶ ποιεῖ τῦτο ἔξαχῶς·

α'. η θεωρεῖ τὸ αἰσθητὸν ἐν καταξένει καὶ

έγχρόνως, ως ποιῶν, γράφων, ποιώμενος γραφόμενος, καὶ τ.

β'. ἡ θεωρεῖ τὸ αἰσθητὸν ἐν κατασάσει ἀπλῶς, ἀνευ χρόνου, ως ποιητὴς, γραφεύς, πταισης, καὶ τ.

γ'. ἡ θεωρεῖ τὸ αἰσθητὸν ως διατεθειμένον ἄπαξ, λέγε εἰ βέλει, πεποιημένον, πεπηλικωμένον, πεποιωμένον, ὑπὸ περίσασιν τιγα ἥντιναῖν, ως ποιητὸς, ἀπιζλὺς, ὅξις, γραπτὸς χρυσωτὸς, καὶ τ.¹⁾.

δ'. ἡ θεωρεῖ τὸ αἰσθητὸν, ως ἄξιον τῆς διαθέσεως.

ε'. ἡ ως ἰκανὸν, ἐπιτήδειον διατίθεσθαι.

Ϛ'. ως ἰκανὸν ἐπιτήδειον διατιθέναι.

κάντεῦθεν προκύπτειν ήμιν παράγωρα ὁματικὰ ἔξ.

λορ, ποιῶν.

μορ, ποιητής.

νορ, ποιητός.

νορ, ποιητέος.

βελορ, ποιώμενος, καὶ
(οἱ ἔξης χρόνοι.

ρορ, ποιήσιμος.

σορ, ποιητικός.

H θεωρεῖ δὲ ἐν ήμιν ἄρχων τὴν ποιὰν κα-

1) Τὰ κοινῶς λεγόμενα ἐπίθετα, ἐν ταύτῃ τῇ τάξει ἀκριβῶς νοεῖταις καὶ ποιῶνταις τακτέον· εἰ δὲ τις ἔτεροιώς οἴεται, οἴεται ὅτις διὰ μόνην συνήθειαν, καὶ δι’ ὅδεν ἔτερον· οἴεται ὅτις, συνήθειαν καὶ φύσιν χυδαικῶς συγχέων παντάπασι. Τοιαῦτα ὄντα τὰ ἐπίθετα, φύσει πως καὶ Ἑλλογάτερον προτίθενται τῶν αἰσθητῶν· καὶ γαρ καὶ τὸ ἐννόημα τῆς διαθέσεως προτερεύει τῇ τῆς αἰσθητότητος· ὅλεγω τῆς θσίας· θσιασικῆς γάρ, ως κοινῶς λέγεται, ὅδεισιν ὅδόλως ἐννοιαν ἔχομεν· καὶ γάρ καὶ τὸ θσία αὐτὸ

τάξασιν ἀφηρημένως, μηδὲν μὲν αἰσθητὸν ἐμφαί-
νεσαν, δοκέσαν δὲ ἐμφαίνειν διὰ τὴν συνήθειαν,
μᾶλλον δὲ διὰ τὴν παιδαριώδη συνήθειαν τὸ θη-
λυκῶς ή ἀρσενικῶς ὡς αἰσθητόν τι ἐξαγγέλλεσθαι·
καὶ διθάνατος, ή φύσις, ή ζωή καὶ ἔτερα πολλὰ,
μηδὲν ἔτερον ή νοικῆν δρασιν, πάντη παντάπαιν
ἀφηρημένην ἔννοιαν, γυμνὴν δηλαδὴ πάσης αἰ-
σθητότητος, ἐμφαινοντα, υπὸ τὸ ἀνθρώπειον ηπιά-
ζοντος επροσωποποιήθησαν, καὶ μυρίαι ἀπὸ τέτε
σκιαμαχίαι.

τορ, ποίησις.   βετορ, ποίησις παθητικῶς²⁾.

ἢ θεωρεῖ τὸ αἰσθητὸν ἀπὸ τῆς διαθέσεως τῆς εἰ-
λημένης ὡς φορ, ποίημα· φορφ, κύημα· φομή,
γέννημα.

ἢ θεωρεῖ τὸν μισθὸν, τὴν ἀνταμοιβὴν ἐπὶ την
διαθέσει, ὡς πορ, ποίητρον· ποσκ, διδακτρον·
πορ, κόμιστρον, καὶ τ.

ἢ τὸ ὄργανον δι' ἓτις διάθεσις, ὡς βορ, ὄρ-
γανον· βον, ὄχανον· βοβον, κόπιανον· βοյδ, κάλ-
λυντρον· βοργ, σάρωτρον, καὶ τ.

τὸ ἀφηρημένον τὸ εἰμὶ ἔστι, καὶ ὑδὲν ἔτερον. Τί δὲν,
ἐπειδὴ υπὸ ηπιάς τῆς φύσεως προσωπεποίηται καὶ
ὡς γυνὴ ἐξωγράφηται, δεῖ διὰ τὸ φαντάσματα
πρὸ ἑαυτῶν ύποτιθέντας, τερατολογεῖν μὴ παύε-
σθαι;

2) Παρατετήρηται μοι πολλάκις πολλὰ τοιαῦτα ἀφη-
ρημένα· πολιορκία λόγε χάριν, (πολιόρκησιν ἔδει
λέγειν), ποτὲ μὲν ἐνεργητικὴν σημασίαν ἔχει· πο-
τὲ δὲ, παθητικήν· ἀλλ' ἐμπειρικὰ βαδίζοντες, καὶ
ἐμπειρικὰ δι' ἐμπειρικῶν ἐρμηνέοντες, παρατρέχο-
μεν, μηδὲν αἰσθανόμενοι· παρατρέχοντες, παρεκ-
λαμβάνοντες δηλαδὴ καὶ παρερμηνεύοντες τὰ γυναι-
φόμενα καὶ λεγόμενα.

ἢ τὸν χρόνον, καθ' ὃν τις διάθεσις, ἀορίζως,
ὡς σορ.

ἢ . . . . . ὡρισμένως
ὡς σορ, ὁ χρόνος ὡρισμένως καθ' ὃν ἐποιήθη τι.
Ουτως ἐν γομ σημαίνει ἀπλῶς χρόνον ἀορίζως, καὶ
δομ, χρόνον ὡρισμένως, ἐνιαυτὸν δηλαδὴ, ἢ ἔβ-
δομάδα, ἢ ἥμεραν, καὶ τ.

ἢ τὸν τόπον ἐνῷ, ἀορίζως, ὡς ίορ.

ἢ . . . . . ὡρισμένως, ὡς εορ, ὁ τόπος
καὶ ὃν ἐποιήθη τι, ὡρισμένως, τὸ δωμάτιον δη-
λαδή, ἢ τὶ παρόμοιον. Ουτως ἐν λέγομεν χορεύ-
τος, σπεδασίριον, χοροκοπεῖον, καθίσρα. Ου-
τως ἐν γομ σημαίνει ἀπλῶς τόπον, καὶ εομ, τόπον
ὡρισμένως.

ἢ τὴν ὕλην, ὡς ιορ, αἱ πέτραι, τὰξ ἔντα, οἱ
κέραμοι ἐξ ὃν ποιεῖται ἡ οἰκία, καὶ ιοφη, τὸ φῶς,
καὶ ιοφη, ὁ καπνὸς, καὶ ιοντος, ὁ σιελος.

ἢ τὸ ποιητικὸν αἴτιον, ὡς πορ.

ἢ τὸ τελικὸν αἴτιον ὡς σορ.

ἢ τὸν τρόπον, ὡς σορ, ὁ τρόπος τῆς ποιεῖν.

ἢ τὴν μέθοδον, ὡς σορ, ἡ μέθοδος τῆς ποιεῖν.

ἢ τὴν δύναμιν, ὡς τορ, ἡ δύναμις τῆς ποιεῖν.

ἢ τὴν ἐπιθυμίαν, ὡς φορ, ἡ ἐπιθυμία τῆς ποιεῖν.

ἢ τὴν ἀποζροφὴν, ὡς νορ, ἡ ἀποζροφὴ τῆς ποιεῖν.

ἢ τὴν μανίαν, ὡς φορ, ἡ μανία τῆς ποιεῖν.

Εἴ τω βελητὸν καὶ ἔτερον ἄττα παθητικῶς ἐξ-
αγγέλειν, καὶ χρόνον συνεμφαίνειν, ἔξει ὅτια
ποιεῖν ἐκάτερον, προσιθεῖται τὸ ἡε μόριον, καὶ μετα-
σχηματίζειν κατὰ τὸν χρόνον, ὃν βέλεται· εἰ γάρ
λέγομεν ἡ μανία τῆς ἐπαινεῖν θι φορ, ἔξει πάν-

τως λέγειν καὶ θι ἔσθος, καὶ τ.· καὶ λεγόντων ἡμῶν, λόγος ἡμῖν, ἢ διαλεγόμενα περὶ τῆς ἀφίξεως τὸ φίλε, ἄδηλον, πότερον, τὸ ἀφικνυμένον, ἢ τοῦ ἀφίξομένον πότερον, τὸ ἀφιγμένον, ἢ τὸ ἀφικομένον; Οὐτῳ ποιῶντες, θαυμασίαν ποιήσομεν τῆς ἀναλύσεως τὸ μονμένον καὶ τὴν συντομίαν καὶ τὴν σαφήνειαν. Συνήσει ὁδίως τὸ λεγομένον πᾶς τις ἐτερος παρὰ τέςδε δοξοσύφες, καὶ μάλιστα τὸς γλωσσολίτες δοξοσύφες, τὸς κοθορνοβάτας, ὃν ἐν ταῖς κεφαλαις καθολικὴ ἀνταρσία κατὰ τὸ ἥγειρόνος, καὶ θρασμὸς φαντασμάτων μᾶλλον κατασαλεύει, ἢ ὑπαρξίες ἐννοημάτων καθέστηκεν· ἀλλ' οὐδεὶς λόγος τῶν τοιάτων ἐνταῦθα· λόγος τῶν φίλων τῆς ἐπισήμης· λόγος τῶν φίλων τῆς ἀληθείας, ἢν δεν ἂν ἀφικνῆται, ἀσμένως ἐναγκαλίζονται.

Τὸ παθητικὸν ὅημα ἔξαγγέλλεται διὰ τὸ ἔει παθητικὲ, ἢ προτειθεμένος συνθέσει, ὡς ὅταν λέγομεν ἔεορ, ποιῶμαι, μηδὲν ἐτερον δηλῶντες, ἢ τιθεμένος πρὸ τὸ αἰσθητό, ἀφ' ἧς ἡ διάθεσις, ὡς ἔει θειόι οἱ, ἢ οἱ ἔει θειόι βεθιόι, καταφρονῶμαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἔεοι, καταψρονῶμαι, ὅπου ὑπεννοεῖται τὸ ὑπὲν ἄλλων.

Παράγωγα ἀπὸ κατηγορημάτων.

- Απὸ τὸ λορ, λορι, τὸ ποιῶντα εἶναι.
Απὸ τὸ μορ, μορι, τὸ ποιητὴν εἶναι.
Απὸ τὸ νορ, νορι, ἢ ποιητότης.
Απὸ τὸ ρορ, ρορι, ἢ ποιητεότης.
Απὸ τὸ σορ, σορι, ἢ ποιητικότης.

Απὸ τῶν τριών, τριών, οὐδὲ ἴδιότης.

Απὸ τῶν θριών, θριών, οὐδὲ ταύτοτης.

Απὸ τῶν λεδίων, λεδίων, οὐδέτερης καὶ τ.

*Μετασχηματίζονται ταῦτα κατὰ τὸν πρῶτον
τύπον, ὡς νορᾶ, νοργή, πορθό· νορᾶ, νοργή, νοριότερη.*

λεδί, λεδύ, λεδιό· λεδί, λεδύ, λεδιότερη.

Θριών, θριών, θριών, θριγή, θριότερη.

*Εἶποι δὲ ἄντις καὶ τοιότητα, καὶ τοσότητα,
καὶ παπλότητα, καὶ μητρότητα, καὶ τ., ήντικα ἀν-
δέη, νῷ πειθόμενος, λόγω ἐπόμενος, ἐνδοξότητι
χαιρεῖν λέγων, αἱ τινες ὡς οἱ δοξόσοφοι οἴονται,
τὸ πᾶν, ὃ ἔδει εἰπεῖν, εἶπον, καὶ θεὸν ἡμῖν κατέλι-
πον ἄρρεντον.*

*Ἐτερα παράγωγα, ὃν τὰ μὲν ἐμφαίνουσι ταῦτα
αὐτὰ τὰ πρωτότυπα, ἐτεροίως διατιθειμένα· τὰ
δὲ, ἔτερα παρ’ αὐτὰ, ἀπ’ αὐτῶν πως τὴν μορφὴν
λαμβάνοντα· καὶ τὰ μέν εἰσιν ὄνόματα· τὰ δὲ,
κατηγορήματα.*

Μεγαλυντικά εἰς εως λήγοντα.

εδ, κεφαλή· εδεω, μεγάλη κεφαλή·

Μικρυντικά εἰς εη, ύποκορισικά.

εδ, κεφαλή· εδειν, μικρὰ κεφαλή.

ἥμιθ, ὁρφανός· λιεμίθεη, ὁρφανότερζικος, αἰολοδ.

νορρ, ψυχρός· πορρεη, ψυχρότερζικος, αἰολοδ.

Μεσωτικά εἰς ες

νορρ, ψυχρός· πορρεης, μέσως ψυχρός.

Συγκοιτικὰ εἰς ε.·

ἱερφᾶ, σοφός·   ἱερφῆς, σοφώτερος.

Τπερθετικὰ εἰς εσρ.·

ἱερφᾶ, σοφός·   ἱερφῆς, σοφώτατος.

Καταφρονητικὰ εἰς εω.·

ἱερμῆ, σοφός·   ἱερμῆς, δοξόσοφος.

Μικροκαταφρονητικὰ εἰς εη.·

βεθ, ἄνθρωπος·   βεῖτον, ἀνθρωπάριον.

Τλικὰ εἰς ερ.·

ιθ,   **ξύλον·**   ιθερ,   ξύλινος.

Στερητικὰ εἰς ερ.·

ει,   **ὅμια,**   ειερ,   ἀόμιματος.

Εκτικὰ εἰς εν.·

αζ,   γῆ,   αζεν,   γεώδης.

αιθ,   θεῖον,   αιθεν,   θειώδης.

ειμ,   αίμια·   ειμεν,   αίμιατηρός.

τογ,   ἄλγος·   τογεν,   ἀλγεινός.

Περιεκτικὰ εἰς εω.·

θριψ, ἄμπελος·   θριψι, ἀμπελών.

εοσν, λέκτρον·   εοσνιο, ὅπε πολλὰ λέκτρα.

Ομοιωματικὰ εἰς ε.·

εσθ, ωόν·   εσθιε, ωοειδές.

Πατρωνυμικὰ εἰς ερ.·

Σωκρατ, σωκρατικ, νίδες Σωκράτες.

Τοπικὰ εἰς εν.·

θράκ, θράκη   θρακιν, θραξ.

Αξικὰ εἰς εις, ἡ κωμικά.

Αιθίν, Αιθήναι   αιθινις, αιθηναιος.

Κτητικὰ εἰς ειρ.·

Φιλίν, Φιλιππος· φιλινιq, φιλιππικός.

Μεγαλοκαταφρονητικὰ εἰς αλ.·

ελα, κοιλία· ελεαελ, κοιλᾶς αιολοδ.

Πηλικωτικα εἰς αἷλ.

γεῦ, ἐλέφας· γεθαῖλ, μέγας ὡς ἐλέφας.

πελ, ψύλλα· πελαῖλ, μικροὶς ὡς ψύλλα.

Χρωματικὰ εἰς τοῦ.

εμ, αἴμα· εμιῶλ, κόκκινον, rouge.

δίγυθιρ, πορτοκάλι· δίγυθιριωλ, orangé.

յαγλ, σελήνη· γαγλιωλ, κίτρινον, ἢ εσπιωλ.

ιλ, φυλλον· ιλιωλ, πράσινον.

ραν, θάλασσα· ρανιωλ, κυανον ἢ ωαπιωλ.

gluzr, indigo· gluzriωλ, τὸ ἔχαν τὸ χρῶμα τὸ
(indigo.)

յιχο, ιον· γιχσιωλ, ἰῶδες.

Τὸ λευκὸν σύγχυσίς ἐσὶ πάντων χρωμάτων.

ἀνομάσθω ἀπὸ τῆς χιόνος.

ιοδτ, χιών· ιοδτιωλ, λευκόν.

γαγ, ἥλιος· γαγιωλ, τὸ ἄκρως λευκόν.

Τὸ μέλαν ἀπεσία ἐσὶ παντὸς χρώματος· ἀνομάσθω

ἀπὸ τῆς κοινῶς λεγομένης ἄνθρακος.

ωαθ, ἄνθραξ· ωαθιωλ, μέλαν.

Ουτῷ καὶ ἀπὸ τοῦ καθ, καθιωλ, φαιόν· ἀπὸ
τοῦ αθ, αθιωλ, καὶ τ.

Παράγωγα ἀπὸ τῶν τὸ ποσὸν προσδιοριζόντων.

βα, εἶς· βαι, το ἔνα εἶναι, ἢ ἐνότης.

γα, δύο· γαι, δυάς, καὶ τ.

υε, δέκα· υει, δεκάς.

ρι, ἑκατόν· ριι, ἑκατοντάς.

σο, χίλια· σοι, χιλιάς.

το, χιλιόνιον· τοι, χιλιονιάς, καὶ τ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΦΙΛΟΦΑΣ
ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΛΟΓΟΤΥΠΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΠΑΖΩΝΟΣ

Μετασχηματίζονται,

βαι, βαγ, βαιό· βαιί, βαγί, βαιόι.
νει, νεγ, νειό· νιί, νεγί, νειόι.
ρι, ριγ, ριό· ριί, ριγί, ριόι.
σοι, σογ, σοιό· σοί, σογί, σοιόι.

Επερα παράγωγα.

βαστ, πρῶτος· καὶ βαστι, πρωτότης.
γαστ, δεύτερος· καὶ γαστι, δευτερότης, κτ.
νεαστ, δέκατος· νεαστι, δεκατότης, κτ.
ριαστ. ~~έκατοςός~~· ριαστι, έκατοςύς, κτ.
σοαστ, ~~χιλιοςός~~· σοαστι, χιλιοςύς, κτ.
τσαστ, ~~χιλιονιοςός~~· τσαστι, χιλιονιοςύς, κτ.

Ετι παράγωγα.

βασιφ, γαστιφ, νεαστιφ, καὶ τ. τὸ ἀνήκον τῷ
πρώτῳ, τῷ δευτέρῳ, τῷ δεκάτῳ, καὶ τ.
βαστταφ, γαστταφ, καὶ τ. τὸ ἀνήκον τῇ πρώ-
τῳ ἡμέρᾳ, τῇ δευτέρᾳ, καὶ τ.

Ετι παράγωγα ἐξ αὐτῶν.

βασρ, γασρ, καὶ τ. νεαρ, ριαρ, σοαρ, τσαρ καὶ τ.
ἄπαξ, δἰς, καὶ τ. δεκάκις, ἑκατοντάκις, χιλιάκις,
χιλιονιάκις, καὶ τ.

Επερα ἔτι παράγωγα.

βασριφ, γασριφ, δασριφ, καὶ τ., νεαριφ, ριαριφ,
σοαριφ, καὶ τ., μοναχῶς, διχῶς, τριχῶς καὶ τ.,
δεκαχῶς, ἑκατοντάχῶς, χιλιαχῶς, καὶ τ., δηλαδὴ
καθ' ἓνα μόνον τρόπον, κατὰ δύο μόνον τρόπους,
καὶ τ. εἴποι δ' ὅντις καὶ μοναχός, διχός, δεκα-
χός, χιλιαχός, καὶ τ., κατ' ὄνόματος κατηγορῶν
τὴν λέξιν. Τί δ' ἔχει;

Συνθετα ἐξ αὐτῶν.

βασιοյτ, ἄπαξ λαμβάνω· τασσοյτ, δὶς λαμβάνω, διπλασιάζω καὶ τ. βασιοյκ, ἄπαξ τίθημι, καὶ τ. βασιογ, τασσογ, καὶ τ. πρωτεύω, δευτερέυω καὶ τ. ήερασιοյτ, πολλάκις λαμβάνω, πολλαπλασιάζω, καὶ τ. *Βασιρούτ*, ἀπλῆς, τασσορούτ, διπλῆς. υεάροντ, δεκαπλῆς φιαρούτ, ἑκατονταπλῆς, καὶ τ. εἴποι δ ἄν τις παρομοίως ἐτέρῳ νοδις ὁράσει, καὶ *Βασιρούτ*, καὶ τ.

Μέτρα καὶ σαθμοί.

Μέτρον ἐξὶ γνωσόν τι πηλικὸν, ὅπερ παραβάλλομεν ἀγνώσοις πηλικοῖς, καὶ λαμβάνομεν ἔτος τῆς ἀσφίσε πηλικότητος αὐτῶν προσδιωρισμένην ἔννοιαν. Χρώμανοι τῇ αὐτῇ λέξει, τῷ μέτρῳ, λέγω, πολλαπλασιάζοντες ταύτην ἢ ὑποπολλαπλασιάζοντες, λαμβάνοντες δηλαδὴ τὸ παρισάμενον ὑπὸ ταύτης προσδιωρισμένον μέγεθος τοσάκις, δύσακις ἀν βελώμεθα, ἢ μέρος ταύτης, ὅπηλικον, πολλοσὸν, πολλοσότατον εἰ βέλει, ἔχομεν μέτρα ὁσαῖν καὶ ὅπηλικαῖν ἀν βελώμεθα, ἔκασον ἕκάξι μεῖζον ἢ ἔλασσον. Επεὶ δὲ τὸ πηλικὸν τρισόν ἐσιν· ἢ γὰρ θεωρῶμεν ἀφηρημένως τὸ μῆκος, πλάτες καὶ βάθες, τῶν ἐτέρων διασάσεων ἀφροντισθντες· ἢ θεωρῶμεν ἄμα μῆκος καὶ πλάτος, τὴν ἐπιφάνειαν, λέγω, ἀφροντισθντες βάθες· ἢ τέλος, θεωρῶμεν ἐν ταύτῳ καὶ τὰς τρεῖς διασάσεις, δηλαδὴ, τὸ λεγόμενον, παχυλῶς καὶ τυχαιῶς πάντη, σερεόν· Ἐπεὶ, λέγω, τὸ πηλικὸν τρισσόν ἐσιν, ἀνάγκη ἔχειν καὶ τρισσὰ μέτρα τῶν τριῶν πηλικῶν εἰς μέτρησιν.

Ειληπται μέτρον ύπό τῶν σοφῶν φρανσαίων,
πάντως φιλοσοφικῶς ἔνταῦθα βαδιζόντων, ὅκαζε
ταῖς τὲ ἐν αὐτῷ ἄρχοντος δράσεις καὶ νεύμασι
τῷ ὅντι ὑπείκοντος, τὸ δεκαπολιονιοσημόριον
ἐνδε τόξε μεσημερινῆ, τὸ ἀπὸ τῆ πόλεως εἰς τὸν ιση-
μερικὸν ἀνήκοντος, ὅπερ τὸ τεταρτημόριόν εἴτε τὸ
ὅλε μεσημερινός. **Τὸ τεταρτημόριον τέτο,** γεωμε-
τρικῶς καὶ ἀκριβῶς, ὃσον οἶν τε, μετρηθέν, εὐ-
ρέθη **ἴσον φρανσαϊκοῖς ποσὶ 30784440.** τὸ δεκα-
πολιονιοσημόριον (θε υεαρτεαστ φοεμ), τὸ
3,0784440, ελίγφυ μέτρον καὶ βάσις τῶν οἰωνῶν
καὶ ηλικωνῶν μέτρων. Τὸ **3,07874440**, δηλαδή οἱ
3 πόδες, τὰ ἑπτὰ ἑκατοσά (τὸ τόπε τῶν δεκάτων ἐ-
πεχομένε τῷ σημείῳ τῆ νέλε), τὰ ὀκτὼ χιλιοσά καὶ
τὰ ἕξης, ἀπερο σὺν λόγῳ παραβλέποι ἡν τις ὡς πολ-
λοσῶν πολλοσότατα, ὑποτεθείσθωσαν ἵσα μονάδι.
λαμβάνοντες δὲ τὰ δεκαπλᾶ καὶ ὑποδεκαπλᾶ ἥ
πολλοσά δέκαταταυτηδὲ νῦν τῆς μονάδος, ἔξομεν
παμπήλικα, ὃσα ἀν βελώμενα, γνωσά μέτρα, εἰς
παμπηλίκων ἀγνώσων πηλικῶν μέτρησιν.

Πάλιν λαμβάνοντες τὸ τετράγωνον τὴ μέτρον,
ὡς μόνταυτοπροσδιορίσε πηλικῶν, καὶ δεκαπλασιά-
ζοντες αὐτὸ ἥ ὑποδεκαπλασιάζοντες, ὅπως ἢν ἥ
δέσποινα ἐπιτάτη χρεία, ἔξομεν παντοῖα γνωσά
μέτρα ἐπιφανείας, εἰς μέτρησιν ἀγνώσων ἐπιφα-
νειῶν· καὶ λαμβάνοντες καὶ τὸν κύβον τὴ μέτρον,
ποιήσωμεν παρομοίως· τέλος λαμβάνοντες καὶ
τὸν σαῦμὸν ἥ τὸ βάρος μᾶς μετροκυβικῆς πηλι-
κότητος καθαρὸ ὑδατος· (τοιέτε γάρ μόντα ὑδατος
ἴσον ἀεὶ τὸ βάρος·), ἔξομεν γνωσά σαῦμακα μέ-
τρα εἰς γνῶσιν ιδικεῶν βάρων.

μιλιόμετρον	10000	<i>νεσούς.</i>
χιλιόμετρον	1000	<i>σούς.</i>
έκατόμετρον	100	<i>ριθους.</i>
δεκάμετρον	10	<i>νεβους.</i>
μέτρον	1	<i>bous.</i>
ὑποδεκάμετρον	0,1	<i>bousue.</i>
ὑφεκατόμετρον	0,01	<i>bousgi.</i>
ὑποχιλιόμετρον	0,001	<i>bousgo.</i>
ὑπομυριόμετρον	0,0001	<i>bousneco.</i>

Ἐν μέτρον κυβικὸν καθαρὸν ὕδατος ἵσον ἐξὶν κατὰ τὸ βάρος κόκκοις φρανσαικοῖς 18827150· ταυτησὶ τῆς πηλικότητος τὸ χιλιοισὸν, ἵσον ἐξὶν δικτωκαίδεκα κόκκοις, δικτὸ δεκάτοις τῷ κόκκῳ, δικτὸ χιλιοισοῖς, δύο χιλιοισοῖς, παραβλεπόντων γῆμῶν τὰ λοιπὰ, διὰ τὴν ἄκραν μικρότητα, διὰ τὴν σχεδὸν ἀπηλικότητα, ἢ, ἀκριβῶς, 18,82715 (τὸ ο, προηγεμένης τῆς ὑποδιαζολῆς περιττὸ παντάπαιν ὅντος). Υποτεθεῖσθω αὕτη ἡ πηλικότης ἵση 1, καὶ καλείσθω τὸ σησημεῖον αὐτῆς γράμμα· Ισοδιναμεῖ τὸ γράμμα τρισὶν αἰολοδωρικοῖς δραμίοις περίπετε.

μυριόγραμμον	10000	<i>νεσοφραμ.</i>
χιλιόγραμμον	1000	<i>σοφραμ.</i>
έκατόγγραμμον	100	<i>ριφραμ.</i>
δεκάγραμμον	10	<i>νεφραμ.</i>
γράμμα	1	<i>ψφαμ.</i>
ὑποδεκάγραμμον,	0,1	<i>ψφαμε.</i>
ὑφεκατόγγραμμον	0,01	<i>ψφαμοι.</i>
ὑποχιλιόγραμμον	0,001	<i>ψφαμο.</i>
ὑπομυριόγραμμον	0,0001	<i>ψφαμασο.</i>

Οὔτως ἐν δι' ὀλιγίσων καὶ συντομάτατα ἔχομεν ἔξαγγέλλειν ἵκανῶς καὶ ὑπερικάνως καὶ σαφέστατα, ἅπερ ἐν ταῖς ἐμπειρικαῖς γλώσσαις, δυσχερῶς, ἀχθηρῶς, μοχθηρῶς καὶ ἐ πάνυ τοι, μὰ δία, σαφῶς ἔξαγγέλλεται, καὶ ἐμπειρικὴ συρφετοῦ τοῦ καταισχύνοντος τὸν ἐν ιμῖν ἥγεμόνα, ἀπαλλαττέμενα.

Κανόνες τινές.

Πᾶσα λέξεις ὑπερμονοσύλλαβος τονίζεται ἐπὶ τῆς ἐσχάτης συλλαβῆς, καὶ περιττὸν παντάπασι τὸ σημεῖον τῆς τόνου.

Αἱ δίφθογγοι καὶ τρίφθογγοι τονίζονται τῇ λεγομένῃ ὁξείᾳ ἐπὶ τῆς ἐντόνως προφερομένης φωνής εντος.

Τὰ κύρια ὄνόματα, τὰ ἰσορικὰ καὶ γεωγραφικὰ τονιζέοντα ὅσον οἶον τε κατὰ τὰς ἐπιχωρίους, ὡς τὴν φωνὴν, ὅσον οἶον τε, μιμητέον.

Οπόδυ οὐδηματικὰ παράγωγα συμπίπτουν ἐν συνθέσει τρεπτέον, εἰ δοκεῖ, τὸ ο τῆς πρώτης εἰς τὴν δίφθογγον ἐι· ἐν παρομοίᾳ συμπτώσει, τρέπεται καὶ τὸ τῆς πρώτης λέξεως εἰς τὴν ὄι δίφθογγον· καὶ τὸ α, εἰς τὴν ἴι, καὶ τὸ ε, εἰς τὴν ἄι.

Ἐν τῇ συνθέσει τοῦ σημεῖον τῆς πλεονάζοντος προτίθεται· ὅτω, φέρ' εἰπεῖν, λέγομεν βίωσαν, (ὅ γαλυψ), ὡς πλεονάζοντος ἐν αὐτῷ τῆς σιδήρῳ· καὶ ἕνωσαν (ἢ ὅλη τῆς μολυβδογραφείας), ὡς πλεοναζόντος ἐν αὐτῇ τῆς ἀνθρακικῆς ὅλης.

Ἐν τῇ συνθέσει τὰ ὄνόματα λαμβάνονται καὶ ὄμοιωματικῶς, ὡς καρκινοβατῶ, φιλιπποφυσοῦ, καὶ τ.